

VANDRING BLAND KULTURSORTER

Fältvandring i fyra försöksodlingar
sommaren 2018

Mustiala, i Finland
Tisdag till torsdag 10-12 juli

Tystofte, i Danmark
Onsdag 18 juli

Ekhaga, vid Uppsala
Lördag 28 juli

Degeberg, vid Lidköping
Torsdag 2 augusti

Allkorn

Att lära i fält

Lärande sker när vi tillsammans med andra upplever och reflekterar över erfarenheter och faktabaserad kunskap. Utifrån detta bestämmer vi hur kunskaperna kan användas i den egna verksamheten.

Vi har mycket att lära av varandra och i Allkorns årliga fältvandringar möts växtförädlare, odlare, mjölnare, bagare och andra med ett stort intresse för mångfald i odlingslandskapet, för hälsa och miljö, och för kultursorternas kvaliteter. Genom att observera och fråga, och genom samtal med växtförädlare och andra deltagare utvecklar du nya kunskaper.

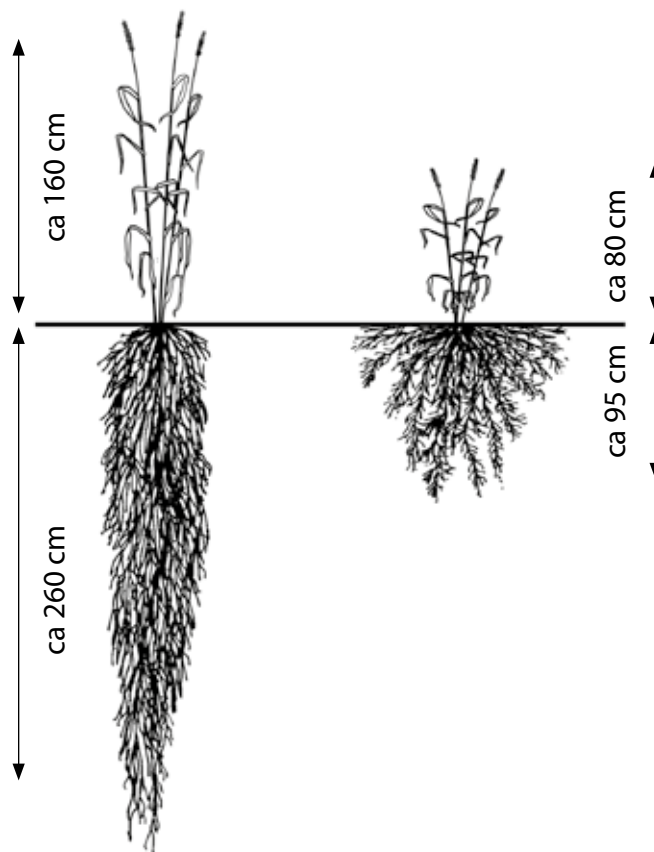
Du kan också passa på att anmäla ditt intresse för att som Allkorn-medlem få tillgång till utsäde av olika sorter inför kommande odlingssäsonger.

Kultursorternas mångfald en värdefull resurs

Namn­givning av odlat material betecknas oftast med ordet "sort". Föreningen Allkorn använde länge uttrycket "gamla sorter" i förädlingsarbetet men det upplevdes som lite nedsättande att hålla på med det gamla. Föreningen införde därför begreppet "kultursort" med betydelsen att sorten har en anknytning till en odlare, en plats, ett klimat eller en kultur. Med kultursorter menas dels ursprungliga sorter från det tidiga jordbruket, dels den stora gruppen av lantsorter som bönderna själva utvecklat under årtusenden, samt namnsorter från den tidiga växtförädlingen i Sverige fram till 1960-talet. En fjärde kategori utgörs av enstaka sorter från ekologisk växtförädling under slutet av 1900-talet och början av 2000-talet.

Kultursorterna har ett mycket rikt genmaterial med stor anpassningsförmåga till olika odlingsförhållanden och förändringar i odlingsmiljön. Genom många sorter i odlingsfälten förstärks deras naturliga resistens mot skadeinsekter och sjukdomar. Sorterna skuggar också ut ogräs genom sina långa strån och kraftfulla växtsätt. Kultursorterna fanns före industrijordbruket och är därför anpassade till ekologisk odling utan konstgödning och bekämpningsmedel.

Nya kultursorter uppstår ur de gamla genom att generna anpassar sig till vår tid och odling. Växtförädlare och odlare hjälper generna genom blandningar av kultursorter och evolutionär växtförädling. För varje gård och region kan kultursorter hittas och utvecklas för att på bästa sätt utnyttja platsens ekologiska förutsättningar i klimat och jordtyp. Den genetiska mångfalden hos våra bevarade kulturväxter med lång anpassning till landets förhållande är den mest värdefulla resurs vi har för ekologiskt jordbruk.

Kultursorter är bra för jorden

En karaktäristisk skillnad mellan kultursorter och moderna stråsäds­sorter är kultursorternas långa strån och djupa rotsystem. Ett långt strå gör att plantan står emot ogräs bättre, särskilt sorter som har en snabb utveckling och marktäckning, tidigt på säsongen. De växer helt enkelt ifrån ogräset. Med långa strån hamnar axen högt upp från den fuktiga miljön nära marken. Avståndet mellan bladnivåerna är också stort, liksom avståndet mellan axen och flaggbladet som är stråets översta blad. Detta minskar riskerna för svampangrepp från marken.

Överlag klarar sig kultursorterna bra skördemässigt under sämre förhållanden. De växer även vid lägre näringsnivåer och kan ge bra skörd oavsett vädrets variationer. Nyare sorter kräver mycket gynnsamma förhållanden för att ge en bra skörd. Kultursorternas djupare rotsystem bidrar till större odlings­säkerhet. Växten luckrar upp jorden och hämtar näring ur djupare jordlager. Många sorter har rötter som når 2-3 meter ner i jorden. Efter skörd förmultnar rötterna och bidrar till ökad mullhalt i jorden och dess förmåga att hålla kvar vatten samt minskat näringsläckage. Ett kraftfullt rotsystem gynnar mykorrhizasvampar och en hel näringsväv av levande organismer.

Nordiskt seminarium i Finland 10-12 juli

Välkomna till Nordiska kulturspannmålsseminariet 2018 på Tavastlands yrkeshögskola (HAMK) i Mustiala i södra Finland 10-12 juli. I den historiska lantbruks-skolmiljön i Mustiala har det funnits lantbruksstuderande sedan 1840. Undervisningsgården har idag 185 ha odlad mark och ett nytt lösdriftstall med 80 mjölkkor.

Detta är ett nätverksseminarium för jordbrukare, mjölnare, bagare och konsumenter. Seminariet handlar om möjligheterna att öka mångfalden inom spannmålsodlingen och uppmuntra jordbrukare att odla mera kulturspannmål. Sedan många år har bönder, mjölnare, bagare och forskare från de Nordiska länderna samlats en gång om året för att utveckla kunskaper om kulturspannmål. Det finns ingen gemensam organisation för dessa Nordiska kulturspannmålsseminarier. I slutet av varje seminarium bestämmer deltagarna vilket land som ska arrangera nästa års seminarium, och vem eller vilka som organiserar det.

Årets seminarium leds av **Annika Michelson**, lärare vid Tavastlands yrkeshögskola. Experter och entreprenörer från olika länder medverkar med presentationer och föredrag. De kommer från Finland, Estland, Sverige, Danmark, Norge samt från Italien och Österrike. Från Sverige medverkar Allkorn-medlemmarna Hans Larsson, Kerstin Fredlund och Anders Lunneryd. Seminarie-språket i år är engelska, men vid behov görs översättningar till skandinaviska.

Fältvandringen på yrkeshögskolan sker bland följande sorter:

- Tvengsberg Svedjeråg i två fält där ett är odlat som midsommarråg och ett annat som höstråg
- Finska lantvetesorter men också namnsorten Ruso från 1968
- Finskt lantbovete
- Gotländskt enkorn och vitemmer
- Några speltsorter: Oberkulmer, Baulander och Gotlandsspelt
- Finskt svarthavre Osmo eller Ylistaro
- Det finska nakenkornet Jorma.

Dessutom visas den finska lantbondebönan Paukkunen och 19 lantsorter av finsk potatis.

Flera studiebesök ingår i seminariet. Ett är till Laurila Gård där ett mindre sortiment av Allkorns vårpopulationer av kultursorter odlas.

Foto: Sven Persson/swelo.se

AVGIFT OCH ANMÄLAN

230€ för tre dagar, 10—12 juli
180€ för två dagar, 10—11 juli
90€ för en dag

Seminaravgiften inkluderar program och alla måltider, samt kaffepauser. Du måste boka din övernattnings separat.

Anmälningstiden är förlängd till 22 juni.
Anmälning görs via seminariets hemsida www.hamk.fi/nhcc, där du också hittar mer information.

Skulle du missa sista anmälningssdag, ring Annika Michelson: +35-8505745385

Allkorn

Fältvandring bland svenska bevarandesorter i Tystofte, Danmark den 18 juli

Allkorn organiserar i samarbete med NordGen en fältvandring bland svenska bevarandesorter godkända av Jordbruksverket i Sverige.

En bevarandesort är en lantsort eller annan sort som har odlats länge i Sverige och som är naturligt anpassad till den plats och den region som den funnits i. Sorten ska bedömas vara värd att bevara i odling och dess odlingshistoria ska vara dokumenterad på något sätt.

NordGen har på Tystofte låtit uppföröka 26 spannmålsorter som är godkända av Jordbruksverket i Sverige. Forskaren **Jan Svensson** från NordGen i Alnarp visar oss sortimentet och vi diskuterar hur skörden kan användas.

Det är viktigt att hitta odlare i rätt landskap för till exempel Hallands lantvete, Wärmlandsvete och Uppsala lantvete och för norra Sverige finns tidiga sorter som Apu vårvete, Lantvete Dalarna, Same svarthavre och 6-radskorn som Åsa och Edda. Övriga bevarande sorter som vi kan se på fältvandringen är:

- **Vårvete:** Diamant, Fylgia, Kärn och Svenno
- **Höstvete:** Aros, Odin, Robur och Virtus
- **Havre:** Orion, Stormogul, Vidar och Örn
- **Korn:** Gull, Gute, Herta, Ingrid, och Svanhals.

Jan Svensson kommer också att kort berätta om arbetet på genbanken och visa 745 parceller med uppförökning av olika sorter av vete och korn.

Foto: OrdBildarna

Samling i Malmö onsdagen den 18 juli kl 09.00, stora parkeringsplatsen bakom Centralstationen. Vi beräknar återkomsten till Malmö mellan 18.00 och 19.00.

AVGIFT

Avgiften är 600 kronor som faktureras av Föreningen Allkorn. Avgiften inkluderar program, bussfärd med chartrad buss från Malmö och tillbaka, broavgifter, frukostbulle med dryck, lättlunch med dryck och kaffe förmiddag och eftermiddag.

ANMÄLAN BEKRÄFTELSE OCH FAKTURA

Deltagarantalet är begränsat. Principen "först till kvarn" gäller. Ange namn, adress, telefon och eventuell e-postadress. Ange också behov av särskild kost. Bekräftelse med deltagarlista och faktura skickas ut några dagar i förväg. Bindande anmälan senast den 6 juli till Allkorns kassör: Bengt-Göran Carlsson på e-post till ordbildarna@telia.com eller på telefon 0761-720186.

För mer information kontakta växtförädlaren **Hans Larsson** som också medverkar på fältvandringen. Telefon: 0704-947549. E-post: hans.larsson@slu.se

Tystofte Försöksstation i Skælskør

Föregångaren till dagens Tystofte försöksstation invigdes redan 1886. Omkring 1900 såldes anläggningen till danska staten. 2014 bildades TystofteFonden som en självständig kommersiell verksamhet. TystofteFonden ansvarar för provning och certifiering av främst lagreglerade lantbruksgrödor och kontrollodling för certifiering av utsäde. Fonden är också ansvarig för upprättande av sortlistor och samarbete med andra länder. Tystofte ligger i staden Skælskør i sydvästra Själland, cirka 9 mil från Köpenhamn.

NordGen – Nordiskt Genresurscenter

NordGen - Nordiskt Genresurscenter - är en nordisk institution för bevarande och hållbart nyttjande av växter, husdjur och skog. Dagens NordGen bildades 2008 efter en sammanslagning av Nordiska Genbanken som bildades redan 1979, Nordisk Genbank Husdjur och Nordiska skogsbrukets frö- och plantråd. NordGen finansieras av Nordiska Ministerrådet.

NordGens viktigaste uppgift är att bidra till att säkra en bred genetisk mångfald av de resurser som kan kopplas till mat och lantbruk. Det görs genom bevarande av resurser, genom dokumentations- och informationsarbete samt genom internationella avtal. Detta arbete är kostsamt, en anledning till att vi i Norden valt en gemensam lösning, men varje land har också nationella program för genetiska resurser.

NordGen verkar för internationell öppenhet, samverkan och ett etiskt försvarbart nyttjande av de globala resurserna. Huvudkontor samt NordGen Växter finns i Alnarp utanför Malmö. I Ås, utanför Oslo, finns NordGen Husdjur och NordGen Skog.

NordGen ansvarar också för drift och administration av den globala fröbanken på Svalbard. Många nationella och lokala fröbanker hotas av konflikter, krig, naturkatastrofer och brist på resurser. NordGen erbjuder kostnadsfri säkerhetslagring på Svalbard. 120 meter djupt inne i ett berg lagras frön i 18 graders kyla.

www.nordgen.org

Foto: Sven Persson/swelo.se

Fältvandring Ekhaga, Funbo/Lövsta den 28 juli

Välkommen till Allkorns fältvandring i ekologisk försöksodling av stråsäd på Ekhaga försöksgård i Uppsala, lördagen den 28:e juli.

Fältvandringen börjar med en introduktion klockan 10.00. Samling vid entrén till gårdens huvudbyggnad. Kom i god tid för registrering och "avprickning" så att vi kan hålla schemat för mötet.

Driftsledare **Lennart Karlsson** hälsar välkommen till gården och ger en orientering om dess historia och verksamhet.

Hans Larsson, introducerar och leder vandringen i försöksodlingen. Vi får se en vårsådd demonstrationsodling och en höstsådd. Ett 30-tal odlingsparceller med främst svenska, finska och tyska kultursorter av enkornsvete, emmervete, speltvete och brödvete, samt ett fält med malkornet Balder. Vilka vetesorter har klarat försommartorkan bäst? Vilka sorter har längst strån och därmed också det djupaste rotsystemet?

Hans berättar bland annat om vad som avses med kultursorter och särskilt evolutionära kultursorter. Varför ska vi odla och använda sådana?

Efter vandringen bjuds på kaffe/thé och tid för ytterligare erfarenhetsutbyte.

Vetets många former. Foto: Hans Larsson

Foto: OrdBildarna

AVGIFT

100 kronor per person. Avgiften inkluderar kaffe/thé och surdegsbakat kultursortsbröd. Avgiften betalas kontant vid mötets början.

ANMÄLAN OCH DELTAGARLISTA

Deltagarantalet är begränsat. Principen "först till kvarn" gäller. Ange namn, adress, telefon och eventuell e-postadress. Bekräftelse med deltagarlista skickas ut några dagar i förväg. Bindande anmälan senast den 16 juli till: Gunn-Britt Nilsson på e-post uggeln@live.se eller på telefon 0731-833430.

Allkorn

Ekhaga försöksgård

Sveriges lantbruksuniversitet och Ekhagastiftelsen, som grundades 1944, inledde på 1980-talet ett tjugoårigt samarbete med syfte att långsiktigt öka resurserna för forskning och utveckling kring ekologiskt lantbruk i Sverige. Driftsledare Lennart Karlsson berättar om erfarenheter som vunnits under 30 års verksamhet på Ekhaga försöksgård.

Låt naturen göra jobbet

En evolutionär sort är en blandning av sorter som tillsammans kompletterar varandra och utnyttjar jorden bättre än en genetiskt enhetlig sort. Det handlar helt enkelt om att tillföra många gener till en plats och låta naturen göra det mesta av jobbet. På sikt uppstår också nya korsningar. De evolutionära sorterna anpassar sig till platsen och blir vid kontinuerlig odling unika gårdssorter. Mångfald i fältet och på gården är det enda hållbara sättet att hindra växtsjukdomar och skadedjur att utvecklas.

Deltagande evolutionär växtförädling bygger på nära samarbete och dialog mellan växtförädlare och odlare. Den deltagande evolutionära växtförädlingen sker i tre steg; från växtförädlarens små parceller, via uppförökning och försök på större parceller, till bondens praktiska provodling på den egna gården, följt av odling till avsalu.

Deltagande evolutionär växtförädling karaktäriseras av:

- Större delen av växtförädlingsförsöken är decentraliserade och äger rum på bondens/odlarens mark
- Beslut i och om försöken tas gemensamt av deltagande bönder, växtförädlare och andra partners
- Försök kan upprepas på många platser och genomföras samtidigt. Olika metoder kan användas, liksom olika förädlingsmaterial.
- Bonden deltar som likvärdig partner i urvalsprocessen. Selektion kan göras på olika lokaler oberoende av varandra.

Foto: Sven Persson/swelo.se

Fältvandring på Degeberg den 2 augusti

Arne och David Andreae äger och driver sedan 2007 gården Degeberg vid Vänern några kilometer nordväst om Lidköping. Gården omfattar cirka 550 hektar med åker, bete och skog (samt 7 km strand). Driften består av spannmåls- och köttdjursproduktion. Odlingen omfattar kulturspannmål, oljeväxter samt utsädesodling av spannmål och vallfrö. Uthyrning av bostäder, torp, sommarstugetomter och båtplatser är en annan gren av gårdens verksamhet.

Under de tre senaste åren har en ny rens- och torkanläggning för spannmål uppförts efter en omfattande brand. Torkpannan är en fliseldad varmluftspanna. I anläggningen ingår också en skalare för enkornsvete, emmervete och speltvete.

Fältvandringen på Degeberg omfattar:

- Visning av gårdens nya spannmålsanläggning för rensning, torkning och lagring av spannmål. Arne Andreae och sonen David guidar i anläggningen.
- Visning av demonstrationsodling av kultursorter och baljväxter. Av kultursorter får vi se ett urval evolutionära sorter som våremmer, vårspelt och olika vårveten. Av baljväxter finns det ett urval av ärtor och linser i samodling med havre. Växtförädlaren och Allkorns grundare Hans Larsson guidar oss i odlingarna.

Mötet börjar med en enkel måltid kl. 12. Visningarna börjar kl. 13 med välkommen och en gemensam introduktion i gårdens historia. Därefter delas deltagarna in i två parallella grupper för visning av spannmålsanläggningen och demonstrationsodlingen. Avslutning cirka kl. 16.30 med kaffe och bulle.

Arne Andreae på trappan till mangårdsbyggnaden uppförd 1833. Barnbarnet Ina håller farfar sällskap. Foto: OrdBildarna

David Andreae i spannmålsanläggningen. Foto: OrdBildarna

AVGIFT

Avgiften är 200 kronor per person och inkluderar program, lunch och kaffe med bulle. Avgiften betalas kontant vid ankomst.

ANMÄLAN

Deltagarantalet är begränsat. Principen "först till kvarn" gäller. Bindande anmälan görs senast den 21 juli till David Andreae helst med e-post till david.andreae78@gmail.com. Saknar du e-post kan du lämna din anmälan på telefon 0703-580637. Ange namn, adress, telefon och eventuell e-postadress. Ange också eventuellt behov av särskild kost. Bekräftelse med deltagarlista skickas ut några dagar i förväg.

Allkorn

Arne och David är två av Wästgötarna

Wästgötarna är en ekonomisk förening med åtta medlemmar som odlar, förädlar och levererar ekologiska spannmålsprodukter baserade på kultursorter. Wästgötarnas gårdar är utspridda över norra delen av Västergötland, från Södra Råda i öster, till Trollhättan i väster. Några medlemmar har mindre gårdar på drygt 50 hektar, medan andra har pampiga gods på flera hundra hektar. Alla hjälps åt solidariskt och försöker sporra varandra till nya innovationer. Förutom ett 50-tal kultursorter, odlar medlemmarna också vallfrö, lin, raps och baljväxter som ärtor och åkerbönor. På de flesta gårdar finns även djur; nötkreatur, får, höns och utegrisar.

Alla medlemmars ekologiska odling och produkter är certifierade enligt KRAVs miljöregler.

www.wastgotarna.se

Degeberg var Nordens första lantbruksinstitut

Agronomen och jordbruksreformatorn Edward Nonnen köpte 1828 Degeberg i Rackeby med underlydande gårdar och utvecklade egendomen till ett mönsterjordbruk. I början av 1830-talet blev Degeberg ett lantbruksinstitut med både en högre och lägre kurs. Nordens första i sitt slag.

Edward Nonnen föddes 1804 i Hamburg. Familjen flydde från Napoleonkrigen och hamnade så småningom i Göteborg där fadern kom att äga Lisebergs landeri. Redan vid elva års ålder hade Edward bestämt sig för att viga sitt liv åt jordbruk. Från 1821 ägnade han sex års studier åt kemi, botanik, veterinärmedicin och jordbruk i Sverige och i Tyskland på Albrecht Thaers lantbruksinstitut, ett av Europas förnämsta lärosäten i modernt lantbruk. Studietiden avslutades med en nära ett-årig praktisk studieresa med besök och arbete på olika lantbruksinstitut och lantgårdar i Tyskland, Österrike, England och Skottland.

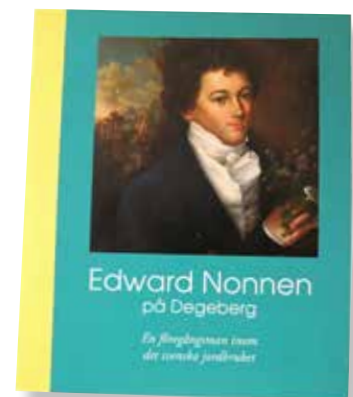
Nonnen lärde sig att kombinera de senaste naturvetenskapliga landvinningarna med noggranna observationer i försöksodling och fält. Den tvärvetenskapliga ansatsen i jordbrukets utveckling, där naturvetenskap, teknik och dokumenterad praktisk erfarenhet utvecklades parallellt visade sig mycket framgångsrik.

Nonnen tillsammans med en medarbetare från Skottland moderniserade Degebergs lantbruk. Bland annat sammanfördes jordlotter till större fält. Växselbruk, med sin helhetssyn på olika gröders samverkan i

växtföljden, infördes med klöver, rotfrukter och säd. Jordbruksredskap och djur skaffades från England. Tegelbruk byggdes för tillverkning av de många täckdikningsrör som behövdes för att dränera stora arealer. Stora delar av den täckdikning som Nonnen utförde på Degeberg för snart 200 år sedan fungerar fortfarande. 1840 påbörjades också tillverkning av ett 40-tal jordbruksmaskiner.

Edward Nonnen dog 1862, hans banbrytande lantbruksinstitut upphörde något år senare. Verksamheten på Degeberg inspirerade lantbrukare i stora delar av landet men kanske allra mest i Västergötland där jordbruket snart framstod som det förnämsta och bästa i landet.

Degeberg lantbruksinstitut blev en förebild och inspiration för de lantbruksinstitut som etablerades i Ultuna 1849 och vid Alnarp 1861. Många av de lantbruksskolor som kom att inrättas i varje län tog också lärdom från Degeberg. De flesta ledare för dessa institut och skolor hade utbildats på Degeberg.

Mångfald för hållbar utveckling

Allkorns evolutionära sorter utnyttjar den mycket enkla principen att blanda det mesta av det bästa för att skapa stabilitet och utveckling för framtiden. De evolutionära sorterna bygger på en blandning av kultursorter som alla från början, var för sig, har goda odlingsegenskaper och hög kvalitet. En sådan evolutionär sort uppför sig därför direkt som en odlingsvärd sort.

Grunden i evolutionär växtförädling är att populationer (blandningar) av sorter med stor genetisk mångfald utsätts för naturlig selektion. Genom att så ut populationerna år efter år producerar de mest gynnade plantorna mer frö till nästa generation. Sådana populationer under utveckling kan klara av både stress och varierande miljöer. Sorterna är inte enhetliga och inte stabila utan utvecklas med odlingen och klimatet och är också motståndskraftiga mot sjukdomar. De anpassar sig efter jordens och platsens förutsättningar och hör till framtidens jordbruk genom att skapa den mångfald som krävs för ständig anpassning.

I jämförelse med moderna sorter är kultursorterna överlägsna i ogräskonkurrens, utnyttjande av växtnäring, smak, kvalitet och innehåll av mineral och antioxidanter.

För varje region kan nya intressanta kultursorter utvecklas efter platsens ekologiska förutsättningar. Sorter med höga näringsvärden, mycket antioxidanter, vitaminer och mineraler som är bra för vår hälsa. Fler gårdar med ekologiskt odlade kultursorter ger mathantverkare rika möjligheter att skapa nya och hälsosamma bröd och andra livsmedel med mycket smak. Det stärker regionens kulinariska profil och utvecklar den lokala ekonomin.

Hans Larsson. Foto: EvaTronarp

ALLKORN – Föreningen för mångfald

Den ideella föreningen Allkorn bildades 2004 som ett resultat av ett flerårigt projekt med ekologisk förädling av stråsädessorter på Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, i Alnarp. De flesta sorter hade hämtats från NordGens genbank i Alnarp och uppförökats av forskarna. Odlare som deltog i projektet fick ett kg av 10-15 olika sorter att odla på den egna gården. Odlarna kunde sedan välja de sorter som gick bra och som de tyckte verkade intressanta.

”Vi har arbetat mycket med evolutionär växtförädling”, berättar växtförädlaren och Allkorns grundare Hans Larsson. Vi blandar sorter eller linjer för att få ett så mångfaldigt genetiskt material som möjligt. Efter minst tre års odling kan odlaren namnge sorten efter sin gård. Odlaren tar därmed kontroll över det viktiga utsädet och kan vara stolt över att ha något eget som framhäver det lokala och den egna gården. Samtidigt medverkar odlaren i bevarandet och utnyttjandet av den odlade biologiska mångfalden.

Bakgrunden till Allkorns arbete är FNs Konvention om biologisk mångfald och Fördraget om växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk. Konventionen trädde i kraft 1993, fördraget år 2002. Syfte med både konvention och fördrag är att stimulera bevarande och hållbart nyttjande av jordbrukets växtgenetiska resurser, den biologiska mångfalden, samt att nyttan som uppstår vid användandet av genetiska resurser ska fördelas rättvist.

Den odlade biologiska mångfalden är resultatet av böndernas växtförädling under tusentals år. Klok förvaltning av denna mångfald är den enda hållbara möjligheten att möta pågående och framtida klimatförändringar.

Kultursorterna är ett kulturarv också i en vidare betydelse. Kultursorter har en förankring i människor och deras sätt att leva och verka i ett landskap. Vi måste förstå det förflutna för att rätt kunna använda och utveckla nya kunskaper. Mångfaldskultur, inte monokultur, är vad vi måste utveckla.

På flera ställen i landet har ekologiska odlare med stöd av Allkorns kultursorter gått samman i regionala produktionsgrupper. Västgötarna i Västergötland har redan nämnts. Den ekonomiska föreningen Gutekorn på Gotland främjar bevarandet av ursprungliga gotländska kultursorter. Warbro kvarn i Sörmland och Hälsingesäd i Hälsingland är två andra exempel. Även i Skåne, Halland, Bohuslän, Uppland, Dalarna och Jämtland finns nu spirande initiativ till odlarsamverkan.

Foto: Sven Persson/swelo.se

KOM MED DU OCKSÅ

Föreningens övergripande syfte var ursprungligen att hitta sorter som passar för ekologisk odling, och därmed bidra till att återskapa den biologiska mångfalden i spannmålsodling. Efterhand har Allkorn, som nu har omkring 300 medlemmar, utvecklats till en förening för mångfald, livsmedelskvalitet, hälsa och miljö. Föreningens medlemmar verkar för att:

- Genom odling bevara och utveckla en mångfald av lokalt anpassade kultursorter av stråsäd
- Främja förädling och försäljning av produkter med mycket näring och smak från dessa sorter
- Öka konsumenters kunskaper och intresse för ekologiskt odlade kultursorter.

All stråsäd går utmärkt att odla i liten skala och för självhushåll. Du kan hjälpa till även om du har små jordtytor till förfogande. Eller när du på olika sätt använder kultursorter i din verksamhet. Eller helt enkelt vill må bra av att äta dem.

Mer information hittar du på Allkorns hemsida: www.allkorn.se